

Bruselj, 9. september 2025
(OR. en)

12388/25

INST 249
POLGEN 127
AG 127

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	9. september 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 484 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU Poročilo o strateškem predvidevanju za leto 2025 Odpornost 2.0: okrepitev EU za uspešen razvoj v času pretresov in negotovosti

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 484 final.

Priloga: COM(2025) 484 final

Bruselj, 9.9.2025
COM(2025) 484 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o strateškem predvidevanju za leto 2025

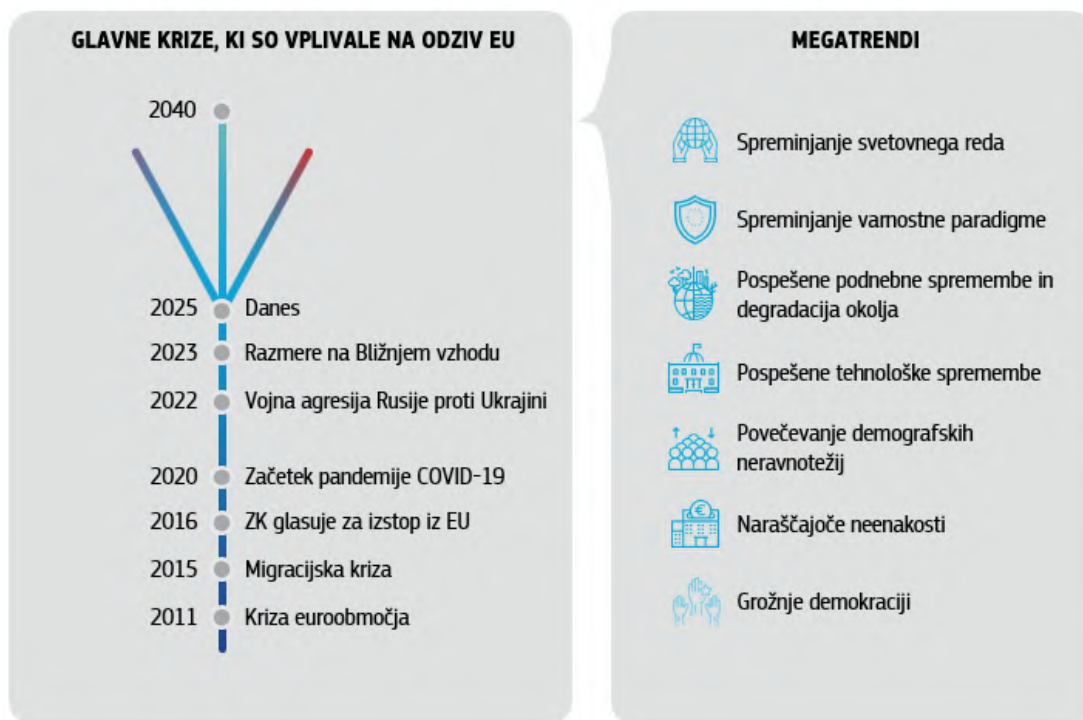
Odpornost 2.0: okrepitev EU za uspešen razvoj v času pretresov in negotovosti

1. UVOD

V obdobju od objave prvega poročila o strateškem predvidevanju leta 2020 je svetovni red doživel izjemen pretres. V prvem poročilu je bil obravnavan pojem odpornosti, povezan predvsem s prvimi strukturnimi spoznanji iz pandemije COVID-19, zdaj pa je čas, da okrepimo pripravljenost in odpornost, da bi EU ohranila in ponovno vzpostavila položaj močnega akterja v tem spreminjajočem se svetu.

Zato se v tem poročilu uvaja pojem odpornosti 2.0. V poročilu za leto 2020 je bilo že opredeljeno, da odpornost ni zgolj sposobnost blaženja kriz za ohranjanje sedanjega stanja. Navedeno je, da se mora EU za odpornost proti sistemskim pretresom in dolgoročnim trendom preoblikovati ter doseči napredek na trajnosten, pravičen in demokratičen način¹. EU je pri tem že pokazala moč in enotnost, ko se je odzvala na nedavne pretrese, s čimer je državljanom in podjetjem pomagala pri prilagajanju na velike krize in svetovne megatrende (glej sliko 1).

Slika 1: Nedavne velike krize in medsebojno povezani megatrendi, ki so vplivali na odziv EU

Vendar pa obseg, kompleksnost, raznolikost in vztrajnost prihodnjih izzivov – od geopolitičnih in geoeonomskih pretresov, konfliktov in varnostnih groženj ter trojne planetarne krize (podnebnih sprememb, onesnaževanja in izgube biotske raznovrstnosti)² do tehnoloških in demografskih sprememb ter groženj demokraciji in vrednotam – zahtevajo novo raven

¹ Odpornost v politikah EU je opredeljena v: Manca, A. in drugi, *Building a Scientific Narrative Towards a More Resilient EU Society. Part 1: a Conceptual Framework* (Oblikovanje znanstvenega diskurza za odpornejšo družbo EU. 1. del: konceptualni okvir), 2017, DOI: [10.2760/635528](https://doi.org/10.2760/635528); Giovannini, E. in drugi, *Time for transformative resilience: the COVID-19 emergency* (Čas za preobrazbeno odpornost: izredne razmere zaradi COVID-19), 2020, DOI: [10.2760/062495](https://doi.org/10.2760/062495), in v poročilu o strateškem predvidevanju za leto 2020, COM(2020) 493 final.

² Glej <https://unfccc.int/news/what-is-the-triple-planetary-crisis>.

odpornosti. Za to je potreben preskok od predvsem reaktivnega k proaktivnemu in v prihodnost usmerjenemu pristopu, da bi napovedovali dogodke, optimizirali vire in se pripravili na različne prihodnje scenarije, saj je naš svet danes bolj nepredvidljiv kot kdaj koli prej. Verjetnih je veliko različnih scenarijev, vključno z nekaterimi, ki so se še pred kratkim zdeli nepredstavljeni³. V takem svetu odzivanje na vsako krizo kot prelomnico ni več dovolj. Pristop k odpornosti, ki je **preobrazben, proaktiven in usmerjen v prihodnost („odpornost 2.0“)**, postane odločilna prednost v novi geopolitični realnosti ter ključna potreba Evropske unije.

To poročilo prispeva k razmisleku o načinu, na katerega storiti ta preskok na novo raven odpornosti. Na podlagi nedavnih strategij in poročil, pomembnih za odpornost, ter rezultatov obširnega postopka⁴ so analizirani ključni dolgoročni trendi in razvoj dogodkov. Na tej podlagi so v poročilu oblikovalcem politik predstavljeni možni ukrepi, ki bi jih bilo treba sprejeti že danes, da bi uresničili vizijo odporne EU.

Ta pristop je tesno povezan s pripravljenostjo, ki je bila uvedena z Niniistöjevim poročilom⁵ in prenesena v ukrepe politike EU v evropski strategiji za unijo pripravljenosti⁶. Pripravljenost je osredotočena na sposobnost EU, da napove, prepreči in vzdrži grožnje ter se nanje odzove. V strategiji se priznava, da EU potrebuje v prihodnost usmerjene zmogljivosti in sistematično zbiranje informacij, med drugim prek vesoljske infrastrukture in storitev v lasti EU, da bi proaktivno zaznavala tudi grožnje, ki niso neposredne, pri čemer je treba upoštevati neznane ali celo težko predstavljljive dolgoročnejsše scenarije. S tega vidika so strateško predvidevanje, situacijsko zavedanje in zgodnje opozarjanje ključnega pomena in jih je treba še okrepiti.

V času svetovnih pretresov strateško predvidevanje EU pomaga, da ostane na pravi poti in usmeri pogled onkraj današnje agende. Omogoča jasno razumevanje ne le nastajajočih tveganj, temveč tudi prihodnjih priložnosti, in sicer z obzornim preiskovanjem, ponovnim premislekom o predpostavkah, odkrivanjem slepih peg, povezovanjem dogodkov in ocenjevanjem njihovih skupnih učinkov, raziskovanjem razpona možnosti, vključno z zelenimi prihodnostmi in potmi do njih. Pri tem na strukturiran in sistematičen način izkorišča kolektivno inteligenco. Ta spoznanja Komisija vključuje pri oblikovanju politik in strateškem načrtovanju ter za doseganje pripravljenosti. To omogoča boljše upoštevanje dolgoročnih učinkov in skladnosti politik, ki se začnejo izvajati danes, ter njihove trdnosti v različnih prihodnjih scenarijih, omogoča pa tudi razvoj skupne pozitivne vizije prihodnosti EU. V tem okviru so od leta 2020 ključnega pomena poročila Komisije o strateškem predvidevanju. To poročilo, ki je prvo v okviru tega mandata, je prehodno in utira pot postopku predvidevanja, pri katerem se uporablja celoten nabor metod in orodij predvidevanja ter na katerem bodo temeljile naslednje izdaje od leta 2026 naprej. Te metode in orodja se lahko uporabijo tudi za oblikovanje skladnih akcijskih načrtov, da bi povečali našo odpornost, reševali opredeljene izzive in izkoristili priložnosti.

Od odpornosti do odpornosti 2.0

³ Glej npr. 25 z dokazi podprtih potencialnih večjih motenj, ki bi lahko preoblikovale politiko med letoma 2030 in 2050 v: OECD, *Strategic Foresight Toolkit for Resilient Public Policy: A Comprehensive Foresight Methodology to Support Sustainable and Future-Ready Public Policy* (Zbirka orodij za strateško predvidevanje za odporno javno politiko: celovita metodologija predvidevanja za podporo trajnostni in na prihodnost pripravljeni javni politiki), 2025, <https://doi.org/10.1787/bcdd9304-en>.

⁴ Poročilo temelji na nedavnih strategijah Komisije, pomembnih za odpornost, in strateških poročilih, ki so bila osnova za njihovo oblikovanje (kot so poročila Enrica Lette, Maria Draghija in Saulija Niinistöja), dokazih, navedenih v poročilu, ugotovitvah na podlagi javnega poziva k predložitvi dokazov, participativnem postopku v Evropski komisiji ter posvetovanjih z institucionalnimi partnerji EU v okviru evropskega sistema za strateške in politične analize (ESPAS), mrežo decentraliziranih agencij EU za predvidevanje, možganskimi trusti in državami članicami v okviru vseevropske mreže za predvidevanje. Opira se tudi na prejšnja poročila o strateškem predvidevanju (2020–2023).

⁵ *Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness* (Varnejši skupaj – Krepitev civilne in vojaške pripravljenosti Evrope).

⁶ JOIN(2025) 130 final.

EU se lahko zanaša na več ugodnih osnovnih pogojev za krepitev odpornosti.

Prvič, EU ima edinstvene vire za zagotavljanje odpornosti v obsegu, ki ga nobena država članica ne more doseči sama: 450 milijonov prebivalcev in enotni trg, na katerem deluje 24 milijonov podjetij, ki ustvarijo 15 % svetovne trgovine z blagom; agroživilski sektor, ki zagotavlja zanesljivo oskrbo s cenovno dostopno hrano, ki je skladna z visokimi standardi kakovosti in trajnostnosti; vzpostavljene skupne demokratične okvire in pravno državo za njene državljane in podjetja ter zunanje partnerje; vrsto zmogljivosti za upravljanje, od trdnih instrumentov trgovinske politike do postavljanja svetovnih standardov.

Drugič, EU ima obseg in zmogljivosti, ki omogočajo pripravo preobrazbenega odziva na geoekonomske pretese, trojno planetarno krizo in digitalni prehod.

Tretjič, EU se lahko med krizo hitro prilagodi kljub zapletenemu odločanju, pri čemer prilagodi svoje mehanizme in strukture. To smo dokazali z izvajanjem instrumenta NextGenerationEU za pomoč državam članicam po pandemiji, s povečanjem evropskih naložb, da bo naša obrambna industrija lahko proizvajala hitreje in v večjem obsegu, ter z olajšanjem hitre napotitve vojaških enot in sredstev po vsej EU v okviru Pripravljenosti do leta 2030.

Četrtič, EU je že pokazala odpornost pri odzivanju na različne nedavne krize in se iz njih tudi nekaj naučila. Uvedeni in okrepljeni so bili skupni evropski mehanizmi odzivanja: skupna nabava cepiv proti COVID-19, diverzifikacija oskrbe s plinom med nedavno energetske krizo ali mobilizacija virov rescEU v odziv na požare v naravi ali druge naravne nesreče so primeri prožnega in učinkovitega odziva, ki temelji na solidarnosti in prilagodljivosti.

Na podlagi teh izkušenj je zdaj čas, da razvijemo vizijo odporne EU do leta 2040. Navedena vizija bi morala temeljiti na ciljih in vrednotah EU⁷. Odporna EU do leta 2040 bi morala zagotavljati naslednje tri temeljne elemente:

- **mir na podlagi evropske varnosti:** s svojimi močnimi sposobnostmi, ki so popolnoma v skladu z mednarodnimi zavezništv, bo EU odvrčala zlonamerne države ali nedržavne akterje in se branila pred njimi; to bo dosegla s kombinacijo vojaške moči, pripravljenosti celotne družbe, instrumentov, primernih za obrambo svojih interesov, ter močnega svetovnega položaja in diplomacije; razširjena EU bo tvorila temelj trajnega miru, varnosti in blaginje po vsej evropski celini; imela bo močne vezi s podobno mislečimi državami ter partnerstva, ki bodo temeljila na skupnih interesih, pri čemer bo izkoristila svojo gospodarsko in trgovinsko moč ter odprto strateško avtonomijo;
- **vrednote demokracije, človekovega dostojanstva, svobode, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic:** EU bo te vrednote in svoj demokratični model ohranjala, uveljavljala, branila in izvrševala znotraj Unije ter jih širila na svetovnem prizorišču. Zagotavljala bo učinkovito upravljanje prek demokratičnih institucij ter omogočala učinkovito uresničevanje pravic in obveznosti ljudi in podjetij;
- **dobrobit ljudi:** temeljila bo na notranji in gospodarski varnosti, kakovostnih delovnih mestih, privlačnih pogojih za delavce in podjetja, trajnostni blaginji ob upoštevanju omejitev planeta, planetu, primernem za življenje, s podnebno nevtralnimi in na podnebne spremembe odpornim gospodarstvom ter zdravem naravnem okolju; kakovostnih, cenovno dostopnih in vključujočih sistemih izobraževanja in usposabljanja in zdravstvenih sistemih; Evropejci bodo samozavestno uporabljali varne tehnologije, ki bodo izboljševale njihova življenja, hkrati pa imeli na voljo zadovoljujoče delo, izpolnjujoče življenje, ugodne pogoje za ustvarjanje družine in vzgojo otrok, cenovno dostopna stanovanja ter varno in kakovostno hrano; Evropa bo kraj dostopne in vrhunske infrastrukture, zdravstvenega varstva in

⁷ Člen 3(1) Pogodbe o Evropski uniji: „Cilj Unije je krepitev miru, njenih vrednot [opredeljenih v členu 2] in blaginje njenih narodov.“

izobraževanja ter uspešnih držav, regij in mest, ki bodo ob upoštevanju sedanjih in prihodnjih generacij ponujali svobodo bivanja.

Za uresničitev te vizije so potrebne drzne preobrazbe. Čeprav sta predvidljivost in stabilnost ključni ter ena od prednosti EU, **moramo biti pripravljeni, da uvedemo spremembe, kadar koli je to potrebno, in tako ostanemo korak pred drugimi, da bi ohranili in okrepili temelje evropskega projekta.**

2. GLAVNI SVETOVNI RAZVOJNI TRENDI IN IZZIVI PRI POVEČEVANJU ODPORNOSTI, ZNAČILNI ZA EU

Prihodnji politični manevrski prostor EU, ki bo omogočal krepitev njene odpornosti, je odvisen od **svetovnih megatrendov in izzivov, značilnih za EU, ki so prišli v ospredje od objave prvega poročila o strateškem predvidevanju iz leta 2020.** Pri obravnavanju obeh vidikov v okviru prizadevanj za odporno EU do leta 2040 bo morala EU te trende vključiti v oblikovanje politik in politične odločitve, razširiti svojo sposobnost ukrepanja ter bolje krmariti med prihodnjimi priložnostmi in izzivi.

2.1. Ključni dolgoročni svetovni razvojni trendi

Varnost je postala ključen dejavnik pri oblikovanju vseh politik EU. Vojna agresija Rusije proti Ukrajini je spremenila pogled na varnost. Geopolitični pretresi in krhanje svetovnega večstranskega reda dodatno povečujejo potrebo po avtonomiji pri zmožnosti zaščite sedanjih in prihodnjih generacij. V zadnjih letih se je pokazalo, da se lahko kot orožje uporabi vse: dobavne verige, migracije, trgovina, humanitarna pomoč, vesolje in informacije⁸. Hibridne grožnje se pojavljajo v sivem območju med vojno in mirom ter povzročajo nejasnosti pri pripisovanju odgovornosti zanje, pri čemer so vidiki notranje in zunanje varnosti vse bolj prepleteni. Varnost ali pomanjkanje varnosti vplivata na celotno družbo in gospodarstvo, tj. na poslovanje, naložbe, socialno in teritorialno kohezijo, blaginjo in dobrobit ter na naše demokracije in vrednote. Poleg tega prenehanje mirovne dividende iz obdobja po hladni vojni in negotove gospodarske napovedi pomenijo izziv za javne proračune, kar vodi do težkih odločitev, hkrati pa to poudarja priložnosti, na primer za izkoriščanje sinergij na civilno-vojaškem področju.

Priča smo krhanju mednarodnega reda, ki temelji na pravilih, in vse večji razdrobljenosti na svetovnem prizorišču. Ključni stebri svetovnega reda, od Združenih narodov do Svetovne trgovinske organizacije, so pod pritiskom. To je zlasti pomembno za EU, saj je svoje prednosti razvila na podlagi odprtosti: skupna trgovinska politika, ki deluje v sinergiji z enotnim trgom, mednarodna partnerstva in standardi so odvisni od mednarodnega upravljanja, ki temelji na pravilih⁹. Nestabilnost, delno nedelovanje mednarodnega reda in delna razdrobitev svetovnih gospodarstev tako destabilizirajo zmožnost EU, da deluje v interesu svojega gospodarstva in dobrobiti svojih prebivalcev. Vrnitev v prejšnje stanje se zdi vse manj verjetna. Kljub

⁸ Inštitut Evropske unije za varnostne študije, *Hacking minds and machines. Foreign interference in the digital age* (Vdori v ume in naprave: tuje vmešavanje v digitalni dobi), 2024, https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/CP_184.pdf.

⁹ Glej Skupno sporočilo o krepitvi prispevka EU k multilateralizmu, ki temelji na pravilih, JOIN(2021) 3 final.

negativnim učinkom to za EU pomeni tudi priložnost, da bolj odločno sooblikuje mednarodni red, ki bo odporen na prihodnje izzive in temeljil na pravilih¹⁰.

Vplivi podnebnih sprememb in degradacija narave in vodnih virov so se poslabšali ter dosegli ravni, na katerih jih je težje obvladovati. Letne povprečne svetovne temperature so že presegle predindustrijsko raven za več kot 1,5 °C. Kumulativni učinek bi lahko povzročil, da bodo presežene prelomne točke – od taljenja ledenih plošč do odmiranja koralnih grebenov in motenj atlantskih tokov – zaradi česar bodo nastopile nenadne in nepopravljive spremembe. Ekstremni vremenski dogodki, povezani s podnebjem, so v EU v zadnjih 40 letih že povzročili gospodarske izgube v višini 738 milijard EUR (tj. med letoma 1980 in 2023, pri čemer je 22 % teh izgub nastalo med letoma 2021 in 2023)¹¹. Zaradi požarov v naravi je v EU do konca poletja 2025 zgorelo več kot milijon hektarjev zemljišč, kar je največ v katerem koli letu od začetka vodenja uradnih evidenc leta 2006¹². Biotska raznovrstnost Evrope in ključni prispevki narave prek ekosistemskih storitev, kot sta čist zrak in voda, se vse hitreje zmanjšujejo, kar ogroža ključne dejavnike zdravja. To je tudi multiplikator tveganja, od velikih suš, ki vodijo do neustrezne vodne in prehranske varnosti, nepredvidljivosti požarov v naravi ter motenj v kritični infrastrukturi in na kritičnih prometnih poteh do groženj finančnim trgom¹³.

Politični zagon za blažitev podnebnih sprememb je v nekaterih delih sveta ogrožen, podnebne in okoljske politike pa so vse pogostejše instrumentalizirane in predmet dezinformacij¹⁴. Hkrati lahko zeleni prehod za številne države pomeni večjo neodvisnost in rast. Za Evropo je uspešen prehod na trajnostno rast tudi priložnost za hkratno povečanje strateške avtonomije in konkurenčnosti Unije, zlasti z okrepitvijo čistih tehnologij.

2.2. Izzivi, značilni za EU

Sočasno prizadevanje za gospodarsko konkurenčnost in strateško avtonomijo. Na podlagi izkušenj iz nedavnih kriz si različna gospodarstva, vključno z EU, dejavno prizadevajo za strateško avtonomijo, da bi si zagotovila dolgoročno gospodarsko varnost¹⁵. Hkrati si EU prizadeva, da bi za soočanje s svetovnimi izzivi povečala konkurenčnost v ključnih sektorjih. Obe prednostni nalogi sta bistveni za odpornost: varnost Evrope in njena odprta strateška avtonomija bosta bolj kot kdaj koli prej odvisni od naše sposobnosti za inovacije in konkuriranje drugim gospodarstvom po svetu, zlasti na področju neto ničelnih in digitalnih tehnologij. Da bi Evropa vzpostavila resnično odpornost, si mora tako prizadevati za uresničitev obojega. Odprta strateška avtonomija ščiti EU pred zunanjimi pretresi in

¹⁰ Biscop, S. *This is not a new world order. Europe rediscovers geopolitics from Ukraine to Taiwan* (To ni nov svetovni red: Evropa ponovno odkriva geopolitiko od Ukrajine do Tajvana), 2024.

¹¹ Evropska agencija za okolje, *Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe* (Gospodarske izgube zaradi ekstremnih vremenskih in podnebnih dogodkov v Evropi), 2024, <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related>.

¹² <https://forest-fire.emergency.copernicus.eu/apps/effis/statistics/seasonaltrend>.

¹³ Evropska agencija za okolje, *European Climate Risk Assessment* (Evropska ocena podnebnih tveganj), 2024. Za nedavni pregled stanja na področju analitičnega dela, ki se izvaja v Evropski uniji, in dosedanjih odzivov politike glej [poročilo o spremljanju podnebnih tveganj za finančno stabilnost](#), C(2024) 4372 final.

¹⁴ Mednarodni odbor za informacijsko okolje, *Information integrity about climate science: a systematic review* (Integriteta informacij o podnebni znanosti: sistematični pregled), 2025, <http://doi.org/10.61452/BTZP3426>.

¹⁵ Evropska komisija, *Shaping and securing the EU's open strategic autonomy by 2040 and beyond* (Oblikovanje in zagotavljanje odprte strateške avtonomije EU do leta 2040 in naprej), 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/877497>.

odvisnostmi, konkurenčnost pa spodbuja inovacije in gospodarsko moč, ki so potrebne za prilagajanje, vodilno vlogo in uspešnost v hitro spreminjajočem se svetu.

V svetovnem gospodarskem sistemu, ki ga bremenijo geopolitična konkurenca, trgovinske napetosti in vse višja raven javnega dolga, mora EU v svoje gospodarske politike bolj sistematično vključevati vidike varnosti in strateške avtonomije. Za hkratno uresničevanje konkurenčnosti in strateške avtonomije je potrebno skrbno oblikovanje politik, saj lahko ukrepi za povečanje avtonomije povzročijo začetne stroške ali potrebo po strukturnih prilagoditvah ter potencialno zmanjšajo kratkoročno učinkovitost. S spreminjajočo se svetovno dinamiko in pretiranimi strateškimi odvisnostmi se je pozornost ponovno usmerila na uporabo javnega naročanja (vključno s skupnim javnim naročanjem in preferenčno dobavo iz EU) kot orodja politike za krepitev odprte strateške avtonomije in podporo prizadevanjem za razogljičenje industrije¹⁶.

Zaradi pretirane odvisnosti od ključnih storitev, ki jih zagotavljajo subjekti zunaj EU v sektorjih, kot sta digitalni in finančni, je EU izpostavljena tveganjem, med katerimi so ranljivosti na področju varnosti podatkov, motnje storitev, vohunjenje in gospodarska prisila. To je zlasti pomembno za digitalne storitve, ki so izpostavljene mrežnim učinkom, ki običajno omejujejo konkurenco¹⁷. Na primer, približno 70 %¹⁸ infrastrukture EU v oblaku obvladujejo tri ameriška podjetja: Amazon Web Services, Microsoft in Google.

Energetska varnost je ključni gradnik odporne, za prihodnost primerne in konkurenčne gospodarstva, zlasti glede na to, da je EU leta 2023 uvozila 58 % energije¹⁹. Pospešitev prehoda na čisto energijo zato ni pomembna le za doseganje podnebnih ciljev, temveč je nujna tudi s strateškega vidika, da bi zmanjšali odvisnost od uvoza fosilnih goriv in EU zaščitili pred geopolitičnimi pretresi, kot so tisti, s katerimi se srečuje, ker Rusija uporablja energijo kot orožje. S krepitvijo energetske varnosti bi lahko EU med letoma 2031 in 2050 zmanjšala izdatke za uvoz fosilnih goriv za 2,8 bilijona EUR v primerjavi s povprečjem v obdobju 2011–2020. EU z naložbami v domačo čisto energijo in energijsko učinkovitost krepi svojo avtonomijo ter gradi odpornejši in stroškovno ugoden energetski sistem za prihodnost. Vendar ta prehod ustvarja tudi nove odvisnosti, in sicer od samih proizvodov čiste tehnologije, pri čemer industrijsko proizvodnjo obvladujejo drugi svetovni akterji, in tudi od vse daljšega seznama kritičnih surovin in njihovih vse večjih količin²⁰, ki so potrebne za te izdelke, kadar so proizvedeni v EU ali drugje (glej okvir 1)²¹.

¹⁶ Nicoli, F., *Mapping the road ahead for EU public procurement reform* (Načrtovanje poti za reformo javnih naročil v EU), 2025, <https://www.bruegel.org/first-glance/mapping-road-ahead-eu-public-procurement-reform>.

¹⁷ Montero, J., Finger, M., *The rise of the new network industries: regulating digital platforms* (Vzpon novih omrežnih industrij: ureditev digitalnih platform), 2021.

¹⁸ https://www.bdo.nl/getmedia/bf7e33fa-0447-42dd-a0e6-007259d6afe9/June_-2024_BDO_Market-research_IaaS_PaaS.pdf.

¹⁹ Eurostat, *Shedding light on energy in Europe – 2025 edition – Interactive publications – Eurostat* (Pogled na energijo v Evropi – izdaja 2025 – interaktivne publikacije – Eurostat).

²⁰ Število kritičnih surovin, ki jih je opredelila EU, se je povečalo s 14 v letu 2011 na 34 v letu 2023.

²¹ Okviri so v poročilu uporabljeni za ponazoritev pomembnih nastajajočih signalov sprememb, kot izhajajo iz postopka obzornega preiskovanja, ki ga vodi ESPAS (<https://espas.eu/horizon.html>).

Okvir 1. Na obzorju: obdobje morebitne nove prevlade nad surovinami in čistimi tehnologijami

Naraščajoča svetovna konkurenca za kritične vire in tržni delež na področju čistih tehnologij, skupaj z bolj transakcijskim pristopom k mednarodnim odnosom, bi lahko spodbudila nova zavezništva med državnimi in zasebnimi akterji, katerih cilj bi bil vzpostaviti prevlado nad posameznimi viri ali tehnologijami po vzoru OPEC. Ta nadzor bi lahko povzročil znatno inflacijo cen in omejil dostop do ključnih materialov, kar bi pomenilo resen izziv za strateško avtonomijo EU in njen prehod na čisto energijo. Odziv na to bi lahko bil vse večji poudarek na inovacijah v praksah krožnega gospodarstva in naprednih rudarskih tehnologijah, vključno z vesoljskim rudarjenjem, ki bi se najprej izvajalo na Luni.

Kritične surovine imajo osrednjo vlogo v drugih strateških sektorjih EU, kot so obramba, civilna varnost, zdravstvo in avtomobilska industrija. Motnje v njihovih dobavnih verigah, ne glede na to, ali so posledica sankcij, geopolitične prisile ali tihotapljenja surovin s strani hudodelskih združb²², bi lahko imele znatne negativne posledice za EU. Odvisnost Unije od uvoza teh materialov, skupaj s pogosto visoko koncentracijo ponudbe v nekaj državah vzdolž vrednostne verige (pri pridobivanju in tudi predelavi), pomeni resna gospodarska in varnostna tveganja, zlasti ob upoštevanju, da so se izvozne omejitve za industrijske surovine od leta 2009 povečale za več kot petkrat²³. Te odvisnosti se lahko zmanjšajo s krepitvijo krožnosti v EU.

Uravnoteženje pristopa k tehnologiji: ključ do prihodnje konkurenčnosti, ki pa zahteva obvladovanje povezanih tveganj. Tehnologije imajo preobrazbeni potencial, od podpore zelenemu in digitalnemu prehodu ali zdravstvu do povečanja produktivnosti in konkurenčnosti ter krepitve varnosti. Obvladovanje tehnologij prihodnosti, od temeljne znanosti do polne operative uporabe, je zato močna geopolitična, gospodarska in družbena prednost, s tem pa tudi prednost z vidika odpornosti. Sprejemanje in oblikovanje teh tehnologij v EU je temelj naše prihodnje konkurenčnosti. Zagotavlja najsodobnejše zmogljivosti za upravljanje ter omogoča učinkovito zaščito in obrambo pred zlonamernimi državnimi in nedržavnimi akterji.

Vendar so potrebni natančno usmerjeni zaščitni ukrepi, da bi se preprečila morebitna sistemska tveganja za varnost, pravice državljanov in delavcev, zasebnost, podnebje in okolje, pa tudi za demokracijo, zaupanje ter socialno in teritorialno kohezijo. Že zdaj opažamo hiter in eksponenten prodor novih tehnologij na trg, ki ga v veliki meri spodbuja peščica največjih svetovnih podjetij. Naslednje desetletje bodo zaznamovale številne nove tehnologije, tj. kvantna tehnologija, biotehnologija, nevrotehnologija ter napredni materiali ali robotika, pri čemer vsaka prinaša obsežne priložnosti, pa tudi resna tveganja. Potencialna uporaba nekaterih drugih tehnologij, kot je sončni geoinženiring (ali spreminjanje sončnega sevanja)²⁴, je zelo sporna (glej okvir 2).

²² Evropska komisija, *Emerging risks and opportunities for EU internal security stemming from new technologies* (Nastajajoča tveganja in priložnosti za notranjo varnost EU, ki izhajajo iz novih tehnologij), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/9617320>.

²³ OECD (2025), *OECD supply chain resilience review: navigating risks* (Pregled OECD glede odpornosti dobavnih verig: obvladovanje tveganj), <https://doi.org/10.1787/94e3a8ea-en>.

²⁴ Evropska komisija, skupina glavnih znanstvenih svetovalcev, *Solar radiation modification* (Spreminjanje sončnega sevanja), 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/391614>.

Okvir 2. Na obzorju: globalno upravljanje za preučevanje sončnega geoinženiringa

Kljub svetovnim prizadevanjem se škodljivi učinki podnebnih sprememb nevarno stopnjujejo. V tem okviru je bil predlagan sklop tehnologij za spreminjanje sončnega sevanja, poznanih tudi kot sončni geoinženiring. Njihov namen bi bil zmanjšati globalno segrevanje s povečanjem odboja sončne svetlobe nazaj v vesolje. Te tehnologije imajo zelo negotove potencialne koristi, vzbujajo pa tudi različne pomisleke v zvezi z distribucijskimi učinki ali zlonamerno uporabo. V veljavi ni nobenega mednarodnega okvira, ki bi urejal njihove raziskave, preizkušanje ali uvajanje. Kljub temu ima več držav potrebne zmogljivosti in jih lahko preizkusi, na primer z dodajanjem aerosolov v stratosfero. Druge države, kot je Združeno kraljestvo, veliko vlagajo v raziskave na področju spreminjanja sončnega sevanja, s čimer pridobivajo znanje in strokovne izkušnje kot podlago za prihodnje kompromise, podprte z dokazi, ter vlogo pri mednarodnem odločanju.

Umetna inteligenca izstopa kot tehnologija splošnega namena z daljnosežnimi posledicami za vsa področja človekove dejavnosti. Spodbuja znanstvena odkritja, kar se kaže pri inovacijah na področju materialov ali pri njenem potencialu za kvantno računalništvo in preoblikovanje industrijske proizvodnje, na področju zdravstva²⁵ in pri optimizaciji oskrbe z energijo²⁶, vpliva pa tudi na različne druge vidike človeškega življenja, vključno z morebitnim povečanjem produktivnosti ter motnjami na trgu dela²⁷. Umetno inteligenco je mogoče obravnavati kot multiplikator moči, ki zagotavlja znanje in zmogljivosti – vključno s kritično infrastrukturo, naprednim biološkim orožjem, kibernetскими zmogljivostmi ali avtonomnim nadzorom –, ki so bili nekoč izključno v domeni vlad ali strokovnjakov²⁸. Redkokatera tehnologija je tako hitro dosegla množično uporabo. Prevlada in vpliv na trgu, ki ju ima nekaj globalnih akterjev, od določanja raziskovalnih programov do usmeritev politike, brišeta meje med komercialnimi in javnimi akterji ter prostori. To zahteva nujen razmislek o različnih scenarijih, vključno s skrajnimi, in ustvarja jasne razloge za odločne ukrepe politike.

Inovacijski model EU podpira zamisel, da bi morali biti podatki – osebni ali industrijski –, ki so ustvarjeni v družbi, dostopni za produktivno in interoperabilno uporabo pod jasnimi etičnimi pogoji. Poleg tega regulativni pristop EU preprečuje nenadzorovan dostop do podatkov o Evropejcih. Hkrati lahko ta model ovira inovacije in vstop na trg ter se srečuje s težavami pri financiranju in izvajanju. Podjetniki v EU se na primer pogosto zanašajo na bančno financiranje in imajo bolj omejen dostop do lastniškega kapitala ali drugih oblik tveganega kapitala, pri čemer je tvegani kapital bolj povezan z razvojem prelomnih tehnologij, ki lahko spodbujajo inovacije in gospodarsko rast²⁹.

Ob vse hitrejšem tehnološkem razvoju je krepitev inovacijskega modela EU, ki v nasprotju z ameriškim tržno usmerjenim ali kitajskim državno usmerjenim modelom temelji na vrednotah,

²⁵ Svetovna zdravstvena organizacija, *Artificial Intelligence for Health* (Umetna inteligenca za zdravje), 2024, <https://www.who.int/publications/m/item/artificial-intelligence-for-health>.

²⁶ Mednarodna agencija za energijo, *Energy and AI* (Energija in umetna inteligenca), 2025, <https://www.iea.org/reports/energy-and-ai>.

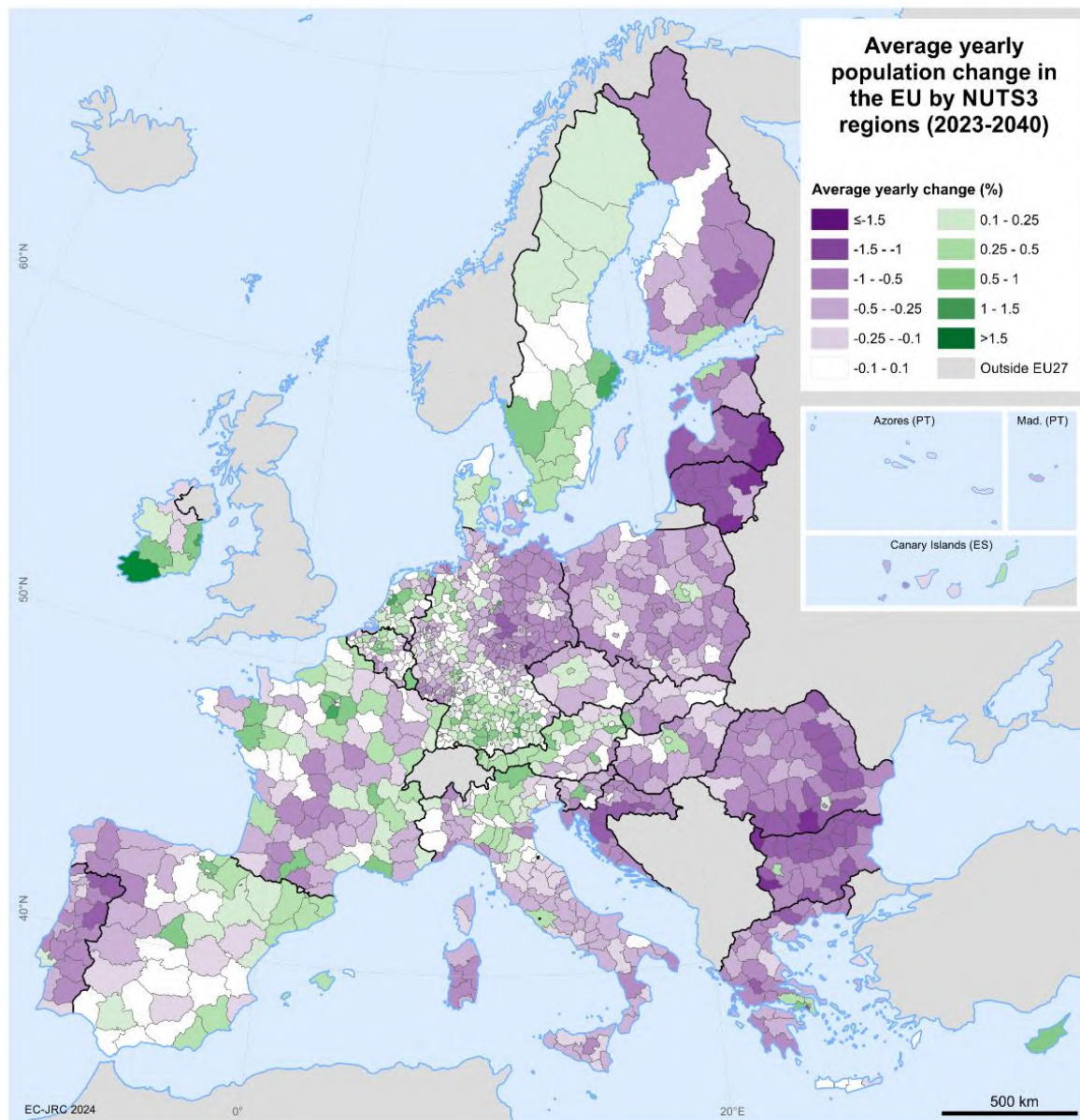
²⁷ Centre for future generations, *Preparing for AI labour shocks should be a resilience priority for Europe* (Priprava na pretrese na trgu dela zaradi umetne inteligence bi morala biti prednostna naloga Evrope na področju odpornosti), 2025, <https://cfg.eu/ai-labour-shocks/>.

²⁸ Amodei, D., *Machines of Loving Grace* (Stroji ljubeče milosti), 2024.

²⁹ Evropska centralna banka, *Capital markets union: a deep dive – five measures to foster a single market for capital* (Unija kapitalskih trgov: poglobljena analiza – pet ukrepov za spodbujanje enotnega trga kapitala), 2024, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op369~246a103ed8.en.pdf>.

vse pomembnejša³⁰. Ključni izziv pri spodbujanju inovacij, ki so etično utemeljene in globalno konkurenčne, je razdrobljenost upravljanja tehnologije v EU in s tem povezanih politik med EU in njenimi državami članicami.

Slika 2: Spremembe prebivalstva EU do leta 2040³¹

Dobrobit ljudi in družbena odpornost pod pritiskom. Dobrobit prebivalcev EU je eden od temeljnih ciljev Unije. Kakovost in splošna izkušnja življenja, izobraževanje in spretnosti, delo, duševno in telesno zdravje ter okolje imajo vrednost sami po sebi. Poleg tega tvorijo tudi temelj družbene odpornosti, tj. sposobnosti ljudi, da se spoprimejo z motnjami in spremembami. V tem okviru je evropski model ena od naših glavnih prednosti. Številne države EU se uvrščajo med države z najsrečnejšimi prebivalci na svetu³², Evropejci pa v primerjavi z

³⁰ Bradford, A., *Digital empires. The global battle to regulate technology* (Digitalni imperiji: svetovni boj za ureditev tehnologije), 2023.

³¹ Evropska komisija, *Outlook and demographic perspectives for EU's rural regions. A modelling-based exercise* (Obeti in demografske napovedi za podeželske regije EU: študija na podlagi simulacije), 2025.

³² *World Happiness Report 2025* (Svetovno poročilo o sreči za leto 2025), <https://worldhappiness.report/ed/2025/>.

drugimi deli sveta uživajo eno od najnižjih stopenj neenakosti. Vendar je ta model pod pritiskom: enakost ostaja neenakomerna, popolna vključenost pa še vedno nedosegljiva. Za ohranitev evropske socialne države so potrebne vzdržne javne finance ter produktivno in konkurenčno gospodarstvo.

Demografske spremembe, ki so pogosto spregledane, bodo v prihodnosti imele zelo pomembne posredne učinke. Evropejci živijo dlje. Povprečna pričakovana življenjska doba se je od leta 2002 podaljšala za skoraj štiri leta in znaša zdaj 81,4 leta. Zdrava dolgoživost ponuja različne priložnosti, pa tudi izzive, zlasti v povezavi z vzporednim upadanjem rodnosti³³; do leta 2040 naj bi EU imela 17 milijonov manj ljudi v delovno aktivni starosti kot leta 2023³⁴. To bo vplivalo na našo konkurenčnost ter močno obremenilo trg dela in javne proračune, vključno z zmožnostjo obdavčitve dela za ustvarjanje zadostnih prihodkov³⁵. To vprašanje je še izrazitejše zaradi napovedanih velikih regionalnih razlik v upadanju prebivalstva, z izrazitimi razlikami med mestnimi in podeželskimi območji, zlasti tistimi bolj oddaljenimi (glej sliko 2).

S svetovnimi razvojnimi trendi se bo povečal pritisk na migracijske tokove v EU, zlasti iz Afrike, kjer naj bi se prebivalstvo med letoma 2017 in 2035 predvidoma povečalo z 1,2 milijarde na 1,8 milijarde, ko naj bi bila približno polovica prebivalstva mlajša od 21 let³⁶. Hkrati bo EU zaradi demografskih trendov potrebovala dovoljene migracije, nedovoljene pa bi morala preprečevati. To skupaj ponuja možno pot politike, da bi se potrebe na trgih dela EU izpolnile s talenti iz tujine³⁷. Vendar je položaj pri migracijah zapleten zaradi nestanovitnosti trendov na področju dovoljenih in nedovoljenih migracij, pa tudi zaradi potreb trga in ker gre za politično občutljivo vprašanje, o katerem je potrebna razprava, ki temelji na dokazih in zmanjšuje polarizacijo³⁸.

Z regionalnega vidika se razlike v EU povečujejo in postajajo vse bolj zapletene³⁹. Srečujemo se tudi s pojavom „geografije nezadovoljstva“⁴⁰, saj gospodarske koristi niso enakomerno porazdeljene. Zaradi tehnološkega napredka in učinkov podnebnih sprememb bi se lahko ta položaj še dodatno zapletel, kar bi prispevalo k prerazporeditvi industrije.

Kar zadeva zdravje, dolgoročni izzivi vključujejo pritiske na zdravstveni sistem in sistem oskrbe starejših, te izzive pa še povečujejo pomanjkanje delovne sile in spretnosti ter vplivi podnebnih sprememb. Posebno skrb vzbujajo večja osamitev in osamljenost⁴¹, izjemno

³³ Eurostat, https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Fertility_statistics.

³⁴ Evropski sistem za strateške in politične analize (ESPAS), *Choosing Europe's future. Global trends to 2040* (Izbiranje prihodnosti Evrope – Svetovni trendi do leta 2040), 2024, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/180422>.

³⁵ Evropska komisija, *Annual report on taxation 2025 – Review of taxation policies in the EU Member States* (Letno poročilo o obdavčitvi za leto 2025 – Pregled davčnih politik v državah članicah EU), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2778/6367826>, in *2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States* (Poročilo o staranju prebivalstva za leto 2024 – Gospodarske in proračunske projekcije za države članice EU).

³⁶ Poročilo ESPAS (2024), *op. cit.*

³⁷ <https://population-europe.eu/research/policy-insights/labour-markets-rescue-policy-pathways-forward>.

³⁸ Evropska komisija, *Navigating migration narratives* (Krmarjenje med diskurzi o migracijah), 2025, <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC142039>.

³⁹ Poročilo ESPAS (2024), *op. cit.*

⁴⁰ Evropska komisija, *Single Market economics briefs* (Ekonomska poročila o enotnem trgu), https://single-market-economy.ec.europa.eu/publications/single-market-economics-briefs_sl.

⁴¹ Schnepf, S. V. in drugi (ur.), *Loneliness in Europe. Determinants, risks, interventions* (Osamljenost v Evropi. Dejavniki, tveganja, intervencije), Population Economics.

povečanje težav z duševnim zdravjem med mladimi⁴², deloma zaradi škodljivih učinkov družbenih medijev⁴³, ter naraščajoče stopnje nenalezljivih bolezni.

Odpornost in dobrobit sta povezana tudi z zdravjem planeta⁴⁴. Med ukrepi na področju podnebja, vode in okolja ter med temi sklopi ukrepov in drugimi prednostnimi področji politike obstajajo sinergije. Na primer, zdravi ekosistemi, kot so sladkovodna telesa ali oceani, gozdovi ali šotišča, so med najučinkovitejšimi ponori ogljika in pomagajo blažiti vse večje vplive podnebnih sprememb, kot so nalivi in dolgotrajne suše. Delovanje v sozvočju z naravo prispeva k varnosti in gospodarski blaginji⁴⁵; na primer, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje sta v pomoč pri zaježitvi pandemij in podpirata prehransko varnost. Sistemski in za prihodnost primeren pristop k prilagajanju podnebnim spremembam lahko pomaga doseči več ciljev, npr. odpornost infrastrukture in stavb proti nevarnostim, povezanim s podnebjem, in tudi proti drugim nevarnostim⁴⁶. Ključne ekosistemske storitve, kot so čista voda, tla ali zrak, so bistvenega pomena za ljudi, pa tudi za gospodarstvo⁴⁷.

Vendar ostaja še veliko resnih izzivov pri izkoriščanju teh sinergij. Čeprav je EU na dobri poti, da doseže svoj cilj glede 55-odstotnega zmanjšanja emisij do leta 2030, je napredek pri doseganju okoljskih ciljev EU še vedno nezadosten⁴⁸. Hkrati so se pokazala morebitna trenja med trajnostnimi politikami in socialno pravičnostjo, zaradi česar se povečuje potreba po podpori najbolj prizadetim prebivalcem in krajem.

Nastajajo tudi nove priložnosti za zdravje planeta. Na primer, naše razumevanje ekosistemov bi se lahko znatno razširilo (glej okvir 3), kar bi bilo mogoče izkoristiti za spremembe na ravni sistemov in vključevanje biotske raznovrstnosti kot medsektorske prednostne naloge politike. Na svetovni ravni bi lahko nastajajoča „geopolitika biotske raznovrstnosti“ pripomogla k preusmeritvi pozornosti od izkoriščanja omejenih naravnih virov k priznavanju njihove vrednosti in njihovi trajnostni rabi⁴⁹.

⁴² Svetovna zdravstvena organizacija, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/adolescent-mental-health>.

⁴³ Haidt, J., *Tesnobna generacija: kako velika preusmeritev otroštva povzroča epidemijo duševnih bolezni*, 2024.

⁴⁴ Program Združenih narodov za okolje, *Navigating new horizons. A global foresight report on planetary health and human wellbeing* (Krmarjenje po novih obzorjih: poročilo o globalnem predvidevanju o zdravju planeta in dobrobiti ljudi), 2024.

⁴⁵ Univerza Združenih narodov, *Interconnected disaster risks: turning over a new leaf* (Medsebojno povezana tveganja nesreč: začetek novega poglavja), 2025.

⁴⁶ Evropska agencija za okolje, *European Climate Risk Assessment* (Evropska ocena podnebnih tveganj), 2024.

⁴⁷ Glej npr. Dechezleprêtre, A. in V. Vienne, *The impact of air pollution on labour productivity: Large-scale micro evidence from Europe* (Vpliv onesnaženosti zraka na produktivnost dela: obsežni mikrodokazi iz Evrope), *OECD Science, Technology and Industry Working Papers* (Delovni dokumenti OECD o znanosti, tehnologiji in industriji), št. 2025/14, <https://doi.org/10.1787/318cb85f-en>.

⁴⁸ Evropska agencija za okolje, *European Union 8th Environment Action Programme – Monitoring report on progress towards the 8th EAP objectives* (Osmi okoljski akcijski program Evropske unije: poročilo o spremljanju napredka pri doseganju ciljev osmega okoljskega akcijskega programa), 2025.

⁴⁹ Evropska komisija, *The EU environmental foresight system (FORENV) – Final report of 2023-24 annual cycle – Emerging risks and opportunities for biodiversity protection and ecosystem services in the context of economic and societal challenges* (Sistem EU za okoljsko predvidevanje (FORENV) – Končno poročilo letnega cikla 2023–2024 – Nastajajoča tveganja in priložnosti za varstvo biotske raznovrstnosti in ekosistemske storitve v okviru gospodarskih in družbenih izzivov), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2779/9033877>.

Okvir 3. Na obzorju: razumevanje temne biosfere in globokomorskih ekosistemov

Ker se srečujemo z vse hujšo degradacijo ekosistemov in njihovih ključnih storitev, znanstveniki pozornost usmerjajo na manj raziskana območja. Pod površjem zemlje sta globoki ocean in „temna biosfera“, ki leži v zemeljski prsti in skorji; tu mikrobi proizvajajo toliko „temnega kisika“ (ki nastaja v globokem oceanu in pod zemeljskim površjem brez prisotnosti svetlobe), da je njun globalni pomen primerljiv z deževnimi gozdovi. Nove raziskave se osredotočajo na pomen, ki ga lahko imajo podzemni viri za blažitev podnebnih sprememb, biotsko raznovrstnost in zagotavljanje bistvenih storitev. Globokooceanski ekosistemi in njihov potencialno revolucionaren vpliv na biotehnologijo, podnebno odpornost ter medicino so še eno od nastajajočih področij. Prihodnji ukrepi bi lahko na primer vključevali vzpostavitev vertikalnih zaščitnih območij in „nevidnih“ rezervatov, vključenih v prihodnje cilje biotske raznovrstnosti. Z naprednimi raziskovalnimi tehnologijami bi se lahko pospešila znanstvena odkritja in povečal pritisk za izkoriščanje globokomorskih okolij (npr. za kritične surovine), zato je potreben previdnostni in sistemski pristop.

Naša demokracija in temeljne vrednote so ogrožene. Evropejci dojemajo demokracijo in upravljanje (41 %) kot najpomembnejše področje za odpornost⁵⁰. V nasprotju z drugimi sistemi zdrave demokracije že v osnovi vključujejo odpornost, povezano s prilagodljivostjo, podporo javnosti, odgovornostjo in samopopravljalnimi mehanizmi. Kljub temu so brez močnih zaščitnih mehanizmov lahko ranljive za slabitev, ponovna demokratizacija pa ni enostavna niti po volilnih spremembah, s katerimi se obljublja obrat demokratičnega nazadovanja⁵¹. Poleg tega je demokracija v EU pod zunanjim in notranjim pritiskom: od spodkopavanja pravne države in svobode medijev, napadov na civilno družbo, vohunske programske opreme, tujega manipuliranja z informacijami in vmešavanja ter dezinformacij do vmešavanja v volitve. Priča smo vse večjemu spodbujanju protidemokratičnih diskurzov in stališč, tudi med mladimi, ter izkoriščanju družbenih, političnih, gospodarskih in tehnoloških ranljivosti.

Vse od teh groženj niso nove, vendar se je njihov obseg povečal, postale pa so tudi bolj odkrite. Mnenje javnosti vse bolj oblikujejo viri, prilagojeni uporabniku, ki temeljijo na algoritmih in omejujejo skupni prostor za demokratično razpravo na podlagi skupnih dejstev in dokazov. 42 % mladih Evropejcev kot vir novic uporablja predvsem TikTok, Instagram ali YouTube⁵². Družbeni mediji krepijo ideološke odmevne komore in spodbujajo polarizacijo, pri čemer algoritmi dajejo prednost razdiralnim vsebinam. Zdi se, da je nastala politična in ideološka vrzel med mladimi ženskami in moškimi⁵³. Vidimo tudi učinke nove svetovne oligarhije, saj nekaj tehnoloških milijarderjev vse bolj vpliva na politiko. Čeprav ima umetna inteligenca potencial za povečanje učinkovitosti, preglednosti in vključenosti v demokratične procese, lahko manipulacijske kampanje z globokimi ponaredki ali lažnimi novicami, ustvarjenimi z umetno inteligenco, že zdaj oslabijo vlade, zmanjšajo zaupanje, destabilizirajo trge ali vplivajo na volitve (glej okvir 4). Nazoren primer za to je tuje vmešavanje in zloraba platform družbenih medijev za širjenje dezinformacij med nedavnimi volitvami v nekaterih državah članicah. S hitrim in nenadzorovanim tehnološkim razvojem bi lahko izziv, ki ga prinašajo dezinformacije, postal še bolj zapleten.

⁵⁰ Evropska komisija, *Resilience: The future of Europe as seen by EU citizens – Thematic analysis of the future stories shared through the #OurFutures initiative* (Odpornost: prihodnost Evrope, kot jo vidijo državljani EU – tematska analiza zgodb o prihodnosti, ki so bile deljene v okviru pobude #NašaPrihodnost), 2025.

⁵¹ European Democracy Hub, *How to strengthen democratic resilience. Five lessons for democratic renewal* (Kako okrepiti demokratično odpornost: pet lekcij za demokratično prenovu), 2024, <https://europeandemocracyhub.epd.eu/how-to-strengthen-democratic-resilience/>.

⁵² Raziskava Eurobarometer o mladih za leto 2024, Evropski parlament, 2025.

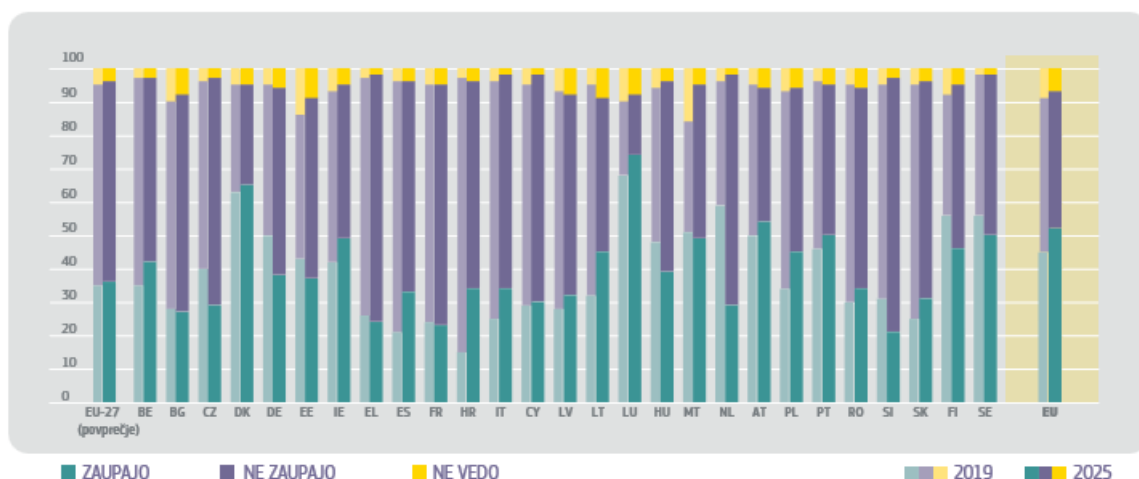
⁵³ Glej npr. Berland, O. in Leroutier, M., *The gender gap in carbon footprints: determinants and implications* (Razlika med spoloma v ogljiknem odtisu: dejavniki in posledice), Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, 2025, delovni dokument št. 424.

Okvir 4. Na obzorju: zaupajte nam svoje mnenje

Ob tehnološkem napredku se odpira tudi razprava o tem, katere osebne in občutljive podatke bi bilo mogoče v prihodnosti uporabiti v politične namene. Nekateri menijo, da bi se to lahko zgodilo z nevronskimi podatki, ki jih ustvari naš živčni sistem in so na primer zbrani z biometričnimi nosljivimi napravami. Napredni veliki jezikovni modeli umetne inteligence lahko že upoštevajo čustva; na podlagi nevronskih podatkov bi se lahko znatno povečala sposobnost teh modelov, da se odzivajo na čustvene potrebe. Algoritmi lahko zdaj celo napovedo, katere vsebine bodo „preplavile“ družbena omrežja. Združevanje tega znanja z nevronskimi podatki bi lahko odprlo vrata nepredstavljamim možnostim tudi za usmerjanje političnega vedenja na ravni posameznikov in družb. S tem se odpira razprava o morebitni potrebi po razširitvi pravic do zasebnosti na druga področja, kot so nevronski podatki, ki jih tehnološka podjetja vse bolj iščejo.

Kljub temu pa stanje ni povsem črno, če zaupanje v vlade razumemo kot kazalnik zdravja demokracije. 52 % Evropejcev zaupa EU, kar je največ od leta 2007 (glej sliko 3). Med mladimi (15–24 let) je ta delež še večji, tj. 59 %.

Slika 3: Zaupanje v nacionalno vlado in EU (2019 in 2025)⁵⁴

Korenine demokratične odpornosti in prenove izhajajo iz socialne kohezije, institucionalnih mehanizmov zavor in ravnovesij ter inovacij za izboljšanje demokracije⁵⁵. EU ima vzvode, da lahko na vseh teh področjih deluje usklajeno zaradi svojih politik in instrumentov.

3. POT DO ODPORNE EU DO LETA 2040: PODROČJA UKREPANJA

EU mora na podlagi različnih nedavnih evropskih pobud, pomembnih za odpornost, še naprej oblikovati kombinacijo politik, ki temelji na skladnem in celovitem pristopu, da bi okrepila gospodarsko, družbeno, okoljsko in politično odpornost. Za to sta potrebna vsevladni pristop ter dosledno stresno testiranje politik EU glede njihove ustreznosti za sedanjo in prihodnjo odpornost. Še pomembnejše je, da EU ga glede na obstoječe izzive in vizijo večje Unije izvede potrebne reforme, da bi zagotovila institucionalno ureditev na več ravneh in

⁵⁴ Standardni raziskavi Eurobarometer, jesen 2019 in pomlad 2025.

⁵⁵ European Democracy Hub, *A new dynamic of democratic resilience?* (Nova dinamika demokratične odpornosti?), 2025, <https://europeandemocracyhub.epd.eu/a-new-dynamic-of-democratic-resilience/>.

mehanizme, ki ji ne omogočajo le učinkovitega delovanja, temveč tudi sposobnost sprejemanja drznih odločitev z okrepitvijo glasovanja s kvalificirano večino, kjer je to potrebno. EU potrebuje tudi večletni finančni okvir, ki ustreza njenim prednostnim nalogam ter je bolj osredotočen, enostavnejši in učinkovitejši⁵⁶. Institucije EU morajo zagotoviti odporno, sodobno in učinkovito javno upravo, ki bo sposobna uresničevati naše politične prednostne naloge v zahtevnih razmerah.

V tem poročilu je predlagan neizčrpen seznam ključnih področij ukrepanja, ki imajo lahko velik pozitiven učinek in na katerih imajo EU in njene države članice pristojnost za ukrepanje.

Ključno področje št. 1: oblikovanje skladne globalne vizije za EU

EU mora izkoristiti svoj položaj močne, stabilne in zaupanja vredne domače in svetovne partnerice, ki temelji na njenih temeljnih vrednotah in ciljih. EU mora jasneje izražati svoja stališča in odločneje zagovarjati svoj poseben model. Za to je treba razviti jasen strateški koncept EU, ki bo obsegal temeljna načela za oblikovanje notranjih politik, delovanje na svetovnem prizorišču in krepitev mednarodnega sistema, ki temelji na pravilih. Ob tem je treba izvajati projekte, ki so blizu prebivalcem in krajem v Evropi ter temeljijo na njihovih interesih in evropskih vrednotah. Evropo bi morali predstavljati kot zanesljivo akterko in partnerico, ki daje prednost sodelovanju pred rivalstvom, vendar se zna tudi uveljaviti in upreti tistim, ki ogrožajo njene interese. To vključuje tudi privabljanje talentov iz tujine v akademski in raziskovalni sektor ter druge ključne sektorje, kot so biotehnologije.

Za izvajanje tega pristopa bi morala EU podpirati euro pri prevzemanju vidnejše vloge na svetovnem prizorišču ter zagotavljati stabilno regulativno okolje, ki spodbuja privabljanje naložb. Pristop držav kandidatki bi moral biti prednostna naloga za gospodarsko in geopolitično močnejšo Unijo. S pospeševanjem širitvenega procesa EU in stopnjevanjem postopnega vključevanja bi bilo treba države kandidatke, potencialne kandidatke in najbližje sosedo EU postopoma vključevati v politične pobude EU. EU mora na podlagi strategije Global Gateway oblikovati nova partnerstva in zavezništva, ki temeljijo na skupnih interesih, pri tem pa okrepiti mehanizme za zaščito svoje energetske in gospodarske varnosti ob sočasnem varstvu podnebja. EU bi morala dejavno in s skladnim pristopom oblikovati razpravo o novem svetovnem redu, ki temelji na pravilih, in o reformi multilateralizma, med drugim Združenih narodov in Svetovne trgovinske organizacije. Preseči bi morala reaktiven pristop k sosedski politiki, ki je pogojen s kriznimi razmerami, in namesto tega razvijati dolgoročna, vzajemno koristna partnerstva. To bi lahko spodbudilo stabilnost v njenem širšem sosodstvu, hkrati pa ustvarilo skupno blaginjo in okrepilo njen svetovni vpliv.

Ključno področje št. 2: krepitev notranje in zunanje varnosti

EU in njene države članice morajo skupaj z državami kandidatkami, najbližjimi sosedami in podobno mislečimi partnerji razviti tehnološko napreden in v prihodnost usmerjen pristop. S tem pristopom bi bilo treba izkoristiti civilno-vojaške sinergije, da bi odvrčali zlonamerne akterje ter zaščitili državljane, podjetja in civilno družbo pred združenimi notranjimi in zunanjimi varnostnimi grožnjami, v popolni skladnosti z vrednotami EU in mednarodnim pravom. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti racionaliziranemu odločanju v kriznih situacijah ter razvoju in uvajanju strateških spodbujevalcev iz EU, kot so varna digitalna infrastruktura, energetska omrežja, prometna omrežja in infrastruktura, vesoljska infrastruktura in storitve ter sistemi za zbiranje in analizo informacij. To bi bilo treba doseči z boljšo izrabo ekonomije obsega EU, na primer z združevanjem javnih naročil, zlasti za obsežno infrastrukturo in na področju varnosti. Za učinkovito obvladovanje varnostnih tveganj je

⁵⁶ Glej predlog Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2028–2034, COM(2025) 570 final.

potrebna višja stopnja pripravljenosti v celotni verigi, od posameznih pripadnikov javnosti in lokalnih civilnih organizacij do industrije, vladnih akterjev in oboroženih sil držav članic EU. Poleg tega bi bilo treba okrepiti obstoječe zmogljivosti predvidevanja na področjih, kot so civilna varnost, upravljanje meja in odpornost proti nesrečam. Sodelovanje med EU in Natom bi bilo treba okrepiti, da bi se izognili razdrobljenosti pri spoprijemanju z varnostnimi izzivi. Varnost je treba obravnavati v vseh ključnih politikah in sektorjih ob upoštevanju celostnega teritorialnega vidika.

Ključno področje št. 3: izkoriščanje moči tehnologije in raziskav

EU bi morala prevzeti vodilno vlogo pri oblikovanju globalnega upravljanja in varoval za tehnologije z velikim učinkom, zlasti inovativne in čiste tehnologije, vključno z modrimi tehnologijami, ter hkrati zagotoviti, da imamo možnost izbire kritičnih tehnologij EU.

Da bi EU in njene države članice lahko izkoristile ogromen preobrazbeni potencial, ki ga ima umetna inteligenca za pozitiven prispevek k družbi, morajo zagotoviti, da bo najnaprednejšo umetno inteligenco mogoče varno razvijati v Evropi ter da bosta njeno sprejemanje in širjenje usklajena z evropskimi vrednotami dostojanstva, pravičnosti in solidarnosti, hkrati pa se sistematično pripravljati na korenite spremembe, ki jih bo umetna inteligenca povzročila, na primer na trgu dela in v varnostnem okolju. Z določitvijo svetovnih standardov in vzpostavitev strateške avtonomije pri ključnih raziskavah, infrastrukturi in temeljnih modelih na področju umetne inteligence lahko EU zagotovi, da bo prelomna moč umetne inteligence postala gonilo blaginje, vključevanja, varnosti, zaščite in zaupanja v demokracijo. EU bi se morala uveljaviti kot vodilna sila na svetu pri oblikovanju etičnih in varnih inovacij na področju umetne inteligence, in sicer s spodbujanjem pregledne, odgovorne in na človeka osredotočene umetne inteligence ter s sistematičnim ocenjevanjem in zmanjševanjem sistemskih tveganj zlorabe, nepravilnega delovanja ali neusklajenosti najnaprednejših modelov umetne inteligence.

Da bi EU lahko vključila svoje vrednote, mora imeti možnost, da vpliva na to, kako so tehnološki sistemi in infrastruktura zasnovani ter za katere cilje so optimizirani. V tem okviru postanejo ključni usklajevanje z državami članicami, finančna podpora, poenostavitve predpisov za strateške projekte (kot so varni podatkovni centri in najnaprednejši evropski temeljni modeli umetne inteligence), odprta znanost, raziskovalne infrastrukture EU, regulativni peskovniki, pregledni standardi ter zanesljiv institucionalni nadzor. Gigatovarne umetne inteligence kot infrastruktura ali kodeks ravnanja za umetno inteligenco za splošne namene kot dejanski standard za varnost in zaščito napredne umetne inteligence so obetavni primeri takih pametnih in strateških pristopov.

EU mora okrepiti tudi svojo tehnološko suverenost na ključnih področjih tako, da se osredotoči na strateške prihodnje vrednostne verige, utrdi svojo vlogo zaupanja vredne regionalne partnerice ter izvaja stresne teste politik EU (in držav članic) glede njihovih učinkov na strateško avtonomijo. EU bi morala pokazati etično in na znanosti temelječo vodilno vlogo pri odgovornih in previdnostnih pristopih k novim spornim tehnologijam, kot so superinteligence ali izboljšanje človekovih sposobnosti s tehnologijo, napredno raziskovanje oceanov ali spreminjanje sončnega sevanja, med drugim s spodbujanjem globalnih struktur za sodelovalno upravljanje, da bi se obravnavala morebitna tveganja, koristi in distribucijski učinki. Na podlagi izkušenj s satelitskim komunikacijskim omrežjem IRIS² bi bilo mogoče predvideti evropska javno-zasebna partnerstva v primerih, ko se nove tehnologije uvajajo kot javne dobrine, kot so digitalne platforme, umetna inteligenca in algoritmi v javnih storitvah in zdravstvu ali strateška infrastruktura, vključno z infrastrukturo za raziskave. EU mora obravnavati razdrobljenost politik na področju upravljanja tehnologije. Skladnost na vseh ravneh in področjih bi omogočila proaktivno prepoznavanje in upravljanje morebitnih kompromisov (npr. med

učinkovitostjo dobavne verige in strateško avtonomijo ter novimi digitalnimi tehnologijami in porabo energije), okrepila sinergije med različnimi področji politike (npr. med industrijsko politiko in varnostjo) ter omogočila večje mednarodno sodelovanje in določanje standardov s podobno mislečimi partnerji.

Ključno področje št. 4: krepitev dolgoročne gospodarske odpornosti in pripravljanje na pretrese na trgu dela

EU mora okrepiti sposobnost doseganja vključujoče in trajnostne rasti ter zmožnost hitrega blaženja zunanjih pretresov in prilagajanja nanje. Prizadevati bi si morala za krepitev in preoblikovanje industrij, da bi omogočila skupne koristi novih tehnologij. EU bi morala pripraviti celovito oceno sedanjih in prihodnjih sektorjev, zlasti tistih, ki so bistveni za njeno strateško avtonomijo, ter sprejeti skladne ukrepe za krepitev svojih dobavnih verig, virov (vključno s spretnostmi), sposobnosti, zmogljivosti in nadzora, hkrati pa zagotoviti ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo Unije. Pripraviti bi se morala tudi na pričakovane motnje na trgu dela in preoblikovanje trga dela, kar je posledica različnih megatrendov, od geopolitike, zelenih in tehnoloških preobrazb do spreminjajoče se narave delovnih mest in demografije.

EU in njene države članice morajo vlagati v razogljičenje gospodarstva EU in spodbujanje globalnih ukrepov, da bi pospešile prehod na čisto energijo in zmanjšale emisije toplogrednih plinov, poleg tega pa tudi v vrhunsko infrastrukturo, odporno proti podnebnim spremembam. EU bi morala še naprej razvijati krožno gospodarstvo ter okrepiti domače pridobivanje, proizvodnjo in recikliranje kritičnih surovin, hkrati pa vlagati v raziskave in razvoj za nadomestitev teh surovin z nefosilnimi alternativami v strateških sektorjih, vzporedno z okrepljenim sodelovanjem s partnerskimi državami na področju kritičnih surovin.

Za mobilizacijo potrebnega zasebnega kapitala v velikem obsegu je bistvena vzpostavitev prave unije prihrankov in naložb, da bi evropske prihranke usmerili v strateške naložbe za gospodarsko in podnebno odpornost, konkurenčnost in inovacije. EU in njene države članice bi si morale še naprej prizadevati za poenostavitev, zlasti za mala in srednja podjetja.

Razvijanje obrambne unije EU je priložnost za izvajanje usklajene politike (med EU in državami članicami in tudi na ravni politik EU), ki združuje konkurenčnost, varnost, spretnosti, inovacije in pripravljenost. Dodatne naložbe v obrambo ter raziskave in inovacije bi bilo treba uporabiti za podporo tehnologijam in infrastrukturam z dvojno rabo, kadar je to mogoče, s poudarkom na izkoriščanju civilnih in vojaških sinergij vzdolž celotne inovacijske verige, od temeljnih raziskav do javnega naročanja zmogljivosti. Podobno bi bilo treba civilne tehnologije čim bolj izkoristiti za podporo obrambni pripravljenosti.

Ključno področje št. 5: podpiranje trajnostne in vključujoče dobrobiti

EU bi morala še naprej krepiti socialno tržno gospodarstvo in pravičen prehod na čisto gospodarstvo. To bi moralo vključevati nadaljnjo podporo za prehod z obdavčitve dela na obdavčitev negativnih zunanjih učinkov na uravnotežen način, ki zagotavlja vzdržne davčne prihodke ter cenovno dostopnost in razpoložljivost trajnostnih izdelkov in storitev. EU bi se morala pri uresničevanju pravičnega prehoda ponovno osredotočiti na pravočasno in konkretno podporo zadevnim skupnostim in skupinam ter na sodelovanje z njimi, poleg tega pa tudi na privlačno vizijo zanje v brezoogljičnem obdobju. Razmisliti bi morala o novi socialni pogodbi, s katero bi se ponovno vzpostavilo zaupanje v korist vseh Evropejcev, in sicer s prenovljenimi politikami socialnega varstva in poudarkom na visokokakovostnih javnih storitvah ter na regijah in prebivalstvu, na katere vplivajo razlike. Poseben poudarek bi bilo treba nameniti zagotavljanju varnih in odpornih dobavnih verig za zdravila ter preventivnemu zdravstvenemu varstvu z zagotavljanjem učinkovitih in cenovno dostopnih terapij in zdravljenj za paciente,

odpravljanjem neenakosti na področju zdravja ter spodbujanjem bolj zdravega načina življenja, pri čemer bi bilo treba uporabiti nove tehnologije. Delo Komisije glede preglednice kazalnikov trajnostne in vključujoče dobrobiti, ki bi lahko zmanjšalo breme poročanja⁵⁷, je zdaj dovolj razvito, da se lahko vključi v ocenjevanje politik ter odločanje o naložbah in reformah. Komisija bi morala pri mednarodnih prizadevanjih za razvoj okvirov, ki ne temeljijo zgolj na BDP, okrepiti sodelovanje z OECD in Združenimi narodi (z nadaljnjim ukrepanjem na podlagi pakta za prihodnost) ter pri tem izhajati iz Agende 2030 in ciljev ZN glede trajnostnega razvoja.

Ključno področje št. 6: preoblikovanje izobraževanja

EU in njene države članice bi morale razmisliti o preoblikovanju izobraževanja in dela ob upoštevanju novih tehnologij, demografije, prihodnjih motenj in preobrazb. To pomeni vključitev vseživljenjskega učenja kot družbene norme, zagotavljanje varnih in spodbudnih okolij za otroke, usklajevanje učnih načrtov s prihodnjimi potrebami po spretnostih in ustvarjanje prožnih prehodov med izobraževanjem, usposabljanjem in zaposlitvijo. Poleg tega je treba spodbujati prilagodljivost in ustvarjalnost ter državljane pripraviti ne le na določena delovna mesta, temveč tudi na več poklicnih prehodov v življenju posameznika. Krepitev mobilnosti udeležencev izobraževanja od šole do univerze, da bi lahko izkoristili najboljše izobraževanje, ki je na voljo v Evropi, jih pripravlja na negotovost ter omogoča odprtost in kritično razmišljanje.

EU potrebuje jasen pristop, da bi pritegnila in izobrazila usposobljeno delovno silo za rastoče storitveno gospodarstvo in skrbstveno ekonomijo ter tudi strokovnjake, potrebne za okrepitev raziskovalnega in inovacijskega potenciala EU, pri tem pa preprečila regionalna neravnovesja. Ob upoštevanju bistvene vloge znanstvenikov in inženirjev pri spodbujanju inovacij, ki zagotavljajo konkurenčnost in omogočajo trajnostni prehod, bi morala EU čim bolj izkoristiti svoje talente, da bi povečala število dijakov in študentov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM), ki uspešno zaključijo šolanje na ravni poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter visokošolskega izobraževanja.

EU bi se morala pripraviti na izkoriščanje prednosti pospešene avtomatizacije in generativnih sistemov umetne inteligence z vlaganjem v obsežno preusposabljanje in izpopolnjevanje ter s spodbujanjem pismenosti državljanov na področju umetne inteligence. To bi okrepilo odpornost, zmanjšalo neenakosti in zagotovilo, da bodo koristi umetne inteligence široko porazdeljene. S povezovanjem reforme izobraževanja s politikami trga dela in socialnimi politikami, usmerjenih v prihodnost, lahko EU prelomne spremembe spremeni v priložnost za večjo pravičnost, opolnomočenje in medgeneracijsko solidarnost.

Ključno področje št. 7: krepitev temeljev demokracije kot skupne dobrine

EU bi morala sprejeti ukrepe za preprečevanje polarizacije, manipulacije z informacijami in dezinformacij, ki se stopnjujejo zaradi družbenih medijev in algoritmov umetne inteligence. Ukrepanje bi moralo vključevati spodbujanje medijske in digitalne pismenosti ter podpiranje zaupanja vrednih in neodvisnih informacijskih ekosistemov, ki prispevajo k ustvarjanju skupnih prostorov za razpravo in presegajo informacijske mehurčke. Šole bi bilo treba dodatno opolnomočiti, da bi lahko izkoristile svojo ključno vlogo pri spodbujanju medijske pismenosti in krepitvi odpornosti proti dezinformacijam. Potrebno je z dokazi podprto in usklajeno ukrepanje, da bi mlade zaščitili pred negativnimi vplivi družbenih medijev in digitalnih tehnologij, zlasti na njihovo duševno zdravje in dobro počutje, ter jim omogočili, da bolje izkoristijo njihove prednosti.

⁵⁷ Evropska komisija, *Measuring sustainable and inclusive wellbeing: a multidimensional dashboard approach* (Merjenje trajnostne in vključujoče dobrobiti: pristop z večdimenzionalno preglednico), 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2760/4186342>.

EU bi morala okrepiti podporo socialni koheziji in oblikovanju skupnosti z inovativnimi načini sodelovanja in sklepanja partnerstev z lokalnimi skupnostmi, med drugim z instrumenti participativnega teritorialnega razvoja. EU, države članice in države kandidatke bi morale odločno uresničevati skupno vizijo EU (glej ključno področje št. 1) z varovanjem in spodbujanjem pravne države, svobode medijev in svoboščin civilne družbe ter s krepitvijo nabora orodij za boj proti tujemu manipuliranju z informacijami in vmešavanju ter dezinformacijam. Komisija in druge institucije EU bi morale pripraviti jasnejšo komunikacijsko strategijo za boljše obveščanje evropskih državljanov in podjetij o EU ter za ohranjanje njihovega razumevanja in podpore. EU bi morala še naprej vlagati prizadevanja v posvetovalno demokracijo z odprtimi in na dokazih temelječimi razpravami o možnostih politike. Okrepiti bi morala tudi vezi s civilno družbo in lokalnimi demokratičnimi akterji. Komisija bi morala predlagati ukrepe za krepitev demokratične odpornosti in civilne družbe po vsej Evropi s tem, da bi zagotovila namenske okvire, strategije in podporo.

Ključno področje št. 8: predvidevanje demografske preobrazbe in krepitev medgeneracijske pravičnosti

EU bi morala razviti okvir za medgeneracijsko pravičnost, katerega cilj bi bil zagotoviti, da današnje odločitve ne bi škodovalе prihodnjim generacijam, ter povečati solidarnost in sodelovanje med ljudmi različnih starosti, kar bi dodatno prispevalo k izkoriščanju demografske preobrazbe, ki bi tako postala priložnost in ne destabilizacijska sila. Okvir bi morala biti presečen in usmerjen v ublažitev zapletenih prekrivajočih se ranljivosti, ki ogrožajo odpornost evropskih družb, od podnebnih sprememb do zagotavljanja osnovnih storitev, dostopa do zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe ali socialnega vključevanja. Strategija bi morala omogočiti, da bodo evropske politike primerne za sedanje in prihodnje generacije, in sicer s ponovnim razmislekom glede našega odločanja in njegovo prilagoditvijo, da bo temeljilo na vrednotah in ciljih, kar bo Evropejcem omogočilo dolgoročno blaginjo.

4. ZAKLJUČEK

Izvajanje ukrepov za odporno EU do leta 2040, ki temeljijo na metodah in postopkih predvidevanja, bo Uniji omogočilo, da bo v celoti izkoristila svojo preobrazbeno moč v spreminjajočem se svetovnem okviru. EU se bo morala spoprijeti s posledicami, ki izhajajo iz različnih dolgoročnih svetovnih razvojnih trendov, in lastnimi posebnimi izzivi, ki so podrobno opisani v tem poročilu. Skladno ukrepanje in upravljanje bosta EU na koncu okrepila, da se bo lahko soočila z nenadnimi krizami in strukturnimi spremembami. Za to sta potrebna razmišljanje, ki presega kratkoročne in srednjeročne politične cikle, ter pogled, pri katerem se bolje upoštevajo dolgoročni učinki politik, uvedenih danes, ter trdnost teh politik v različnih prihodnjih scenarijih.

V skladu s tem ciljem bo Komisija na podlagi dela, opravljenega v obdobju 2019–2024, še naprej podpirala svoje politike s strateškim predvidevanjem, med drugim s sprejemanjem letnih poročil o strateškem predvidevanju, v katerih bodo obravnavane ustrezne medsektorske teme.

Od leta 2026 bodo ta poročila temeljila na zanesljivem postopku predvidevanja, v okviru katerega se bodo med drugim na skladen način preučili alternativni možni prihodnji scenariji za različne politike. Poleg objave letnih poročil bo Komisija v tem novem mandatu zagotovila, da bodo orodja predvidevanja v celoti vključena v oblikovanje politik, da bodo naše politike bolj učinkovite in usmerjene v prihodnost, EU pa bo lahko imela trajen in pomemben vpliv v vse bolj zapletenih razmerah. To bo podprto z močnimi zmogljivostmi predvidevanja, razvitimi v zadnjih letih in posebej zasnovanimi za predvidevanje in obvladovanje negotovosti. Poročilo o strateškem predvidevanju za leto 2026 bo osredotočeno na prihodnost EU v spreminjajočem se svetu.